ZAKON O RAČUNOVODSTVU I REVIZIJI BOSNE I HERCEGOVINE ("Sl. glasnik BiH", br. 42/2004)

ZAKON O RAČUNOVODSTVU I REVIZIJI BOSNE I HERCEGOVINE

("Sl. glasnik BiH", br. 42/2004)

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Cilj i predmet zakona

1. Ovim zakonom se: utvrđuju obavezni standardi računovodstva i revizije, uključujući i kodeks profesionalne etike za profesionalne računovođe i revizore koji se obavezno primjenjuju na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: BiH), propisuju jednoobrazni zahtjevi za sticanje kvalifikacija i sprovođenje obuke, testiranja, certifikacije i licenciranja profesionalnih računovođa i revizora, koji su obavezni na cijeloj teritoriji BiH, propisuje uzajamno priznavanje kvalifikacija profesionalnih računovođa i revizora i nesmetano obavljanje revizije na cijeloj teritoriji BiH, utvrđuje obaveza usaglašavanja sprovedbenih i drugih propisa u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj (u daljem tekstu: entiteti) i Brčko Distriktu BiH (u daljem tekstu: Distrikt) sa odredbama ovog zakona, uređuje osnivanje nezavisne komisije za računovodstvo i reviziju BiH (u daljem tekstu: Komisija), koja će nadgledati primjenu standarda i vršiti druge poslove u skladu sa ovlaštenjima iz ovog zakona, za cijelu teritoriju BiH.

2. Pojmovi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

a) *Računovodstvena profesija* je profesija koja obavlja računovodstvene, revizijske i srodne usluge u BiH;

b) *Komisija* je nezavisna i stručna komisija za računovodstvo i reviziju BiH, koja je zadužena za računovodstvene i revizijske standarde i prateća uputstva i prakse iz člana 2. ovog zakona i za druge aktivnosti iz člana 3. ovog zakona;

c) *Standardi* su računovodstveni standardi i standardi revizije, prateća uputstva, objašnjenja i smjernice i načela profesionalne etike iz člana 2. ovog zakona, koji su obavezni za računovodstvenu profesiju na cijeloj teritoriji BiH;

d) *Profesionalna tijela* su nevladina, dobrovoljna i stručna udruženja u BiH, koja su priznata kao dobre profesionalne računovodstvene organizacije dobre reputacije i koja ispunjavaju uslove iz člana 11. ovog zakona.

II - STANDARDI

Član 2

Računovodstveni standardi i standardi revizije

1. Računovodstveni standardi koji se primjenjuju na cijeloj teritoriji BiH su:

a) međunarodni računovodstveni standardi (IAS), odnosno Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (IFRS);

b) prateća uputstva, objašenjenja i smjernice koje donosi Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB).

2. Standardi revizije i načela profesionalne etike profesionalnih računovođa i revizora koji se primjenjuju na cijeloj teritoriji BiH su:

a) međunarodni standardi revizije (ISA);

b) kodeks etike za profesionalne računovođe;

c) prateća uputstva, objašenjenja i smjernice koje donosi Međunarodna federacija računovođa (IFAC).

3. Standardi iz ovog člana obuhvataju i standarde, uputstva, objašnjenja, smjernice i načela koje IFAC i IASB donesu nakon

stupanja na snagu ovog zakona.

4. Standardi iz ovog člana primjenjuju se na sva privatna i javna preduzeća i druga pravna lica sa sjedištem u BiH.

5. Izuzetno od odredbe stava 4. ovog člana, a do objavljivanja međunarodnih računovodstvenih standarda za vlade i druga pravna lica iz javnog sektora, budžeti, budžetski korisnici i vanbudžetski fondovi u BiH primjenjivaće važeće propise institucija BiH, entiteta i Distrikta o računovodstvu i finansijskom izvještavanju.

III - KOMISIJA ZA RAČUNOVODSTVO I REVIZIJU BiH

Član 3

Uspostavljanje i nadležnosti Komisije

1. Ovim zakonom propisuje se osnivanje Komisije, koju formira specijalni međunarodni savjetnik imenovan u skladu sa članom 12. ovog zakona.

2. Komisija obavlja sljedeće aktivnosti:

a) prevodi i objavljuje standarde, prateća uputstva, objašenjenja i smjernice i načela profesionalne etike iz člana 2. ovog zakona;

b) utvrđuje kriterijume i donosi jedinstveni program kvalifikacija, obuke, testiranja, certifikacije i licenciranja za računovodstvenu profesiju, koji je u potpunosti usaglašen sa standardima i smjernicama IFAC-a i koji se primjenjuje na cijeloj teritoriji BiH, te nadgleda njegovo sprovođenje u entitetima i Distriktu;

c) nadgleda sprovođenje jedinstvenog programa obuke za sticanje kvalifikacija za računovodstvenu profesiju i, u saradnji sa profesionalnim tijelima i davaocima usluga obuke, izdaje obavezna uputstva koja su potrebna za pravilnu i jednoobraznu primjenu tog programa na cijeloj teritoriji BiH;

d) uspostavlja jedinstveni program testiranja kandidata za računovodstvenu profesiju i sprovodi taj program na cijeloj teritoriji BiH;

e) u skladu sa članom 5. ovog zakona, nadgleda certifikaciju koju vrše profesionalna tijela, u smislu ispunjavanja uslova u pogledu

prethodne obuke, položenih ispita, stručne spreme i praktičnog iskustva koji su jedinstveni na cijeloj teritoriji BiH;

f) nadgleda licenciranje i certifikaciju članova računovodstvene profesije;

g) inicira i koordinira aktivnosti za uspostavljanje zajedničkog profesionalnog tijela na nivou BiH, ukoliko isto dobrovoljno formiraju postojeća profesionalna tijela u BiH u roku od šest (6) mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona;

h) održava redovne sastanke u cilju kontrole primjene standarda, sprovođenja jedinstvenog programa sticanja kvalifikacija i ostalih povezanih pitanja;

i) priprema godišnju informaciju za Savjet ministara BiH, koja obavezno sadrži i podatke o prihodima i rashodima Komisije, i čija će dosputnost kao javnog dokumenta biti obezbijeđena najkasnije do kraja februara svake godine.

3. Opravdani troškovi koji nastanu kao rezultat obavljanja aktivnosti Komisije u skladu sa ovim zakonom finansiraju se doprinosima koje plaćaju profesionalna tijela, naknadama za ispite koje plaćaju kandidati, mogućom podrškom međunarodnih donatora i iz drugih dostupnih izvora. Visinu i kriterijume učešća profesionalnih tijela u troškovima Komisije utvrđuje Komisija u koordinaciji sa profesionalnim tijelima.

4. Naknade za ispite i ostali prihodi Komisije:

a) nezavisni su i odvojeni od budžeta BiH, entiteta i Distrikta;

b) mogu se koristiti isključivo za sprovođenje aktivnosti Komisije u skladu sa ovim zakonom i za razvoj računovodstvene profesije u BiH.

Član 4

Sastav Komisije

1. Komisija ima sedam (7) članova koji se biraju iz računovodstvene profesije, od kojih su:

a) tri člana iz Federacije Bosne i Hercegovine;

b) tri člana iz Republike Srpske;

c) jedan član iz Brčko Distrikta BiH.

2. Svaki član Komisije imenuje se na prijedlog profesionalnog tijela. Profesionalno tijelo ima obavezu da obezbijedi da je član kojeg imenuje za Komisiju reprezentativan u odnosu na članstvo tog tijela. Ukoliko Komisija u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona primi peticiju potpisanu od strane deset posto ili više članova bilo kog profesionalnog udruženja, specijalni međunarodni savjetnik nadziraće novo glasanje članova pomenutog udruženja u cilju utvrđivanja, na osnovu obične većine glasova, koji kandidati za članove Komisije predstavljaju izbor članstva tog udruženja.

3. Članovi Komisije imenuju se na period od dvije godine. Član Komisije ne može se kandidovati za ponovne izbore nakon uzastopne četiri godine provedene u tom svojstvu.

IV - ZVANjE I KVALIFIKACIJA

Član 5

Zvanja, testiranje, certifikacija i licenciranje

1. Ovim zakonom propisuju se sljedeća zvanja u računovodstvenoj profesiji u BiH:

a) certifikovani računovodstveni tehničar (CRT);

b) certifikovani računovođa (CR);

c) ovlašteni revizor (OR).

2. Testiranje kandidata za zvanja iz stava 1. ovog člana, izdavanje certifikata uspješnim kandidatima i licenciranje (izdavanje dozvole za rad) vrše:

a) testiranje kandidata za CRT, CR i OR vrši Komisija. Testiranje kandidata vrši se na osnovu jedinstvenog programa za cijelu teritoriju BiH, koji je u cjelini usklađen sa standardima i smjernicama IFAC-a. Komisija može prenijeti aktivnosti u vezi s administracijom testiranja na jedno ili više profesionalnih tijela pri čemu će Komisija pobliže nadgledati sprovođenje takvih aktivnosti, s tim da odgovornost za testiranje i izradu testova zadržava sama Komisija;

b) izdavanje certifikata za CRT i CR vrše profesionalna tijela uz nadzor Komisije. Izdavanje certifikata za OR vrši Komisija;

c) licenciranje CRT i CR koji pružaju nezavisne računovodstvene usluge trećim licima vrše profesionalne asocijacije. Licenciranje se ne vrši za CRT i CR koji obavljaju računovodstvene poslove za interne potrebe preduzeća i drugih pravnih lica u kojima su zaposleni. Licenciranje OR vrše entiteti i Distrikt. Reviziju u BiH mogu vršiti samo lica koja imaju odgovarajuću licencu izdatu u BiH. Revizijske izvještaje mogu davati samo preduzeća koja imaju odgovarajuću licencu izdatu u BiH.

3. Nezakonita je upotreba zvanja i naziva iz ovog člana od strane lica koja nisu certifikovana u skladu sa ovim zakonom, kao i nuđenje ili obavljanje nezavisnih računovodstvenih ili revizijskih usluga trećim licima od strane lica koja nisu licencirana u skladu sa ovim zakonom.

4. Ranija zvanja u računovodstvenoj profesiji u BiH, stečena po propisima koji su se primjenjivali prije dana stupanja na snagu ovog zakona, preimenovaće se kako slijedi:

a) Računovodstveni tehničar - računovođa dobija zvanje certifikovani računovodstveni tehničar;

b) Samostalni računovođa dobija zvanje certifikovani računovođa;

c) Ovlašteni računovođa dobija zvanje certifikovani računovođa;

d) Pomoćnik revizora dobija zvanje certifikovani računovođa;

e) Ovlašteni revizor zadržava zvanje ovlašteni revizor.

5. Na zahtjev lica sa važećim ranijim zvanjem iz stava 4. ovog člana, profesionalna tijela će, u skladu sa ovlaštenjima iz stava 2.b) ovog člana, u roku od šest (6)mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, izdati novi certifikat za odgovarajuće zvanje u skladu sa st. 1. i 4. ovog člana. Komisija će urediti odgovarajući postupak za članove onih profesionalnih tijela koja nisu u stanju da ispune ovaj zahtjev. Komisija će preporučiti standardnu, administrativnu naknadu nominalnog iznosa čijom naplatom se omogućuje udruženjima da nadoknade neophodne administrativne troškove koji će nastati usljed ispunjavanja zahtjeva ove odredbe.

6. Lica sa ranijim zvanjem pomoćnika revizora iz stava 4.d) ovog člana postaju ovlašteni revizori samo ako u periodu od dvanaest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona odslušaju specijalni kurs kontinuirane profesionalne edukacije iz napredne revizije u trajanju od 40 časova i iz ovog kursa polože ispit. Kurs kontinuirane profesionalne edukacije kao i ispit na kraju kursa organizuje Savez računovođa i revizora Republike Srpske pod nadzorom Komisije.

Član 6

Kvalifikacije

1. Novi kandidati za profesionalna zvanja iz člana 5. stav 1. ovog zakona moraju ispunjavati uslove u pogledu stručne spreme, praktičnog iskustva, obuke i testiranja koje utvrđuje Komisija, a koji su usklađeni sa odgovarajućim standardima i smjernicama IFAC-a. Nadležno tijelo iz člana 5. stava 2.b) ovog zakona izdaje certifikate na osnovu dokaza o zadovoljenju svih propisanih uslova.

2. Sva lica iz računovodstvene profesije, uključujući i lica koja su zvanja stekla u skladu sa članom 5. stav 4. ovog zakona, dužna su da pohađaju kontinuiranu profesionalnu edukaciju u okviru kriterijuma koje utvrdi Komisija, a u trajanju od najmanje 120 sati u periodima od tri godine.

3. Licence koje su izdate prije dana stupanja na snagu ovog zakona i dalje će se priznavati, s tim što nosioci takvih licenci moraju ispuniti zahtjeve kontinurane profesionalne edukacije iz stava 2. ovog člana. Na zahtjev nosioca licenci iz ovog stava, entiteti ili Distrikt izdaće novu licencu u skladu sa članom 5. stav 2.c) ovog zakona.

Član 7

Program za sticanje kvalifikacija i obuku na nivou BiH

1. Za računovodstvenu profesiju u BiH primjenjuje se jedinstveni Program za sticanje kvalifikacija i obuku na nivou BiH (u daljem tekstu: Program), na isti način i pod istim uslovima za cijelu teritoriju BiH.

2. Program utvrđuje Komisija, u skladu sa standardima i smjernicama IFAC-a.

Jedinstvenost testiranja i certifikacije za zvanja CRT, CR i OR predstavlja ključnu komponentu Programa. Razlike između entiteta i Distrikta u pogledu testiranja ni u kojem slučaju nisu dozvoljene.

3. Komisija objavljuje Program najkasnije u roku od tri (3) mjeseca od dana njenog formiranja.

4. Komisija donosi i objavljuje i izmjene Programa, ako i kada IFAC izmijeni ili dopuni svoje standarde i smjernice.

5. Lica, koja pristupaju računovodstvenoj profesiji u BiH nakon stupanja na snagu ovog zakona, mogu steći zvanja iz člana 5.stav 1. ovog zakona samo ako ispunjavaju uslove odgovarajućeg dijela ili dijelova Programa.

6. Pored uslova u pogledu testiranja i certifikacije, Program sadrži i potrebne uslove koje kandidati treba da ispunjavaju u pogledu:

a) stručne spreme i radnog iskustva za odgovarajući nivo certifikacije;

b) odgovarajućeg znanja iz pravne regulative i poreskog sistema BiH, što se dokazuje putem pismenog ispita.

7. Usluge obuke kandidata za računovodstvenu profesiju, u skladu sa Programom, pružaju preduzeća iz privatnog sektora, profesionalna tijela i obrazovne ustanove u BiH, koji ispunjavaju uslove koje utvrdi Komisija. Po završenoj obuci, organizator obuke izdaje uvjerenje polaznicima obuke o broju časova i programu pružene obuke. Pohađanje kurseva obuke za kandidate nije obavezno, ali je polaganje testa, kao komponenta Programa, obavezno za certifikaciju kandidata.

8. Ispiti se vrše po programu koji utvrđuje Komisija, pod istim uslovima za sva lica u BiH. Izradu testova vrši Komisija, dok aktivnosti vezano za administraciju testiranja Komisija može prenijeti na jedno ili više profesionalnih tijela pri čemu će pobliže nadgledati sprovođenje takvih aktivnosti.

9. Kontinuirana profesionalna edukacija uključena je u Program u skladu sa uputstvima koja izdaje Komisija, a vrše je profesionalna tijela.

Član 8

Priznavanje stranih kvalifikacija

1. Komisija, u skladu sa ovlaštenjima iz člana 5. stav 2.c) ovog zakona, vrši certifikaciju lica koja su stekla kvalifikacije izvan BiH, nakon što ta lica dokažu da su ispunila IFAC-ove uslove edukacije u zemlji u kojoj su stekla kvalifikaciju, kao i da ispunjavaju uslove stručne spreme, radnog iskustva i poznavanja pravne regulative i poreskog sistema BiH u skladu sa Programom.

2. Komisija će bliže propisati uslove i postupak certifikacije lica iz stava 1. ovog člana, u roku od šest (6) mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 9

Uzajamno priznavanje kvalifikacija u BiH

1. Svim licima, koja imaju važeće zvanje stečeno u skladu sa ovim zakonom, to zvanje se priznaje na cijeloj teritoriji BiH bez dodatnih zahtjeva.

2. Sva lica, koja imaju važeće licence izdate u skladu sa ovim zakonom, usluge za koje su ovlaštena tom licencom mogu pružati na cijeloj teritoriji BiH bez dodatnih zahtjeva.

3. Izvršene revizije i revizijski izvještaji priznaju se na cijeloj teritoriji BiH bez dodatnih zahtjeva.

4. Nezakonito je odbijanje ovlaštenog organa za licenciranje u entitetu ili Distriktu da izda licencu propisno certifikovanom kandidatu zbog toga što je kandidat ili njegova profesionalna kvalifikacija vezana za drugi entitet ili Distrikt, kao i bilo kakvo drugačije i dodatno uslovljavanje izdavanja licence izvan uslova koji su utvrđeni u skladu sa ovim zakonom.

5. Reviziju obavljaju revizorske firme koje su licencirane u skladu sa odgovarajućim zakonima o računovodstvu i reviziji entiteta. Sve revizorske firme, licencirane u skladu sa zahtjevima važećih zakona entiteta i Distrikta, imaju pravo obavljati usluge revizije za koje su tom licencom ovlaštena na cijelom prostoru BiH bez dodatnih zahtjeva.

V - MJERE ZA SPROVOĐENjE ZAKONA U ENTITETIMA I DISTRIKTU

Član 10

Obaveze entiteta i Distrikta

1. Entiteti i Distrikt će u roku od tri (3) mjeseca od datuma stupanja na snagu ovog zakona preduzeti sve neophodne mjere za njegovo sprovođenje. Svi sprovedbeni propisi entiteta i Distrikta, kao i drugi postojeći zakoni i propisi entiteta i Distrikta kojima se uređuju pitanja iz ovog zakona biće usklađeni sa odredbama ovog zakona. Zakonima o računovodstvu entiteta i Distrikta propisaće se jednoobrazni obrasci finansijskih izvještaja i drugi računovodstveni zahtjevi za preduzeća.

2. Od svih lica koja nude nezavisne računovodstvene ili revizijske usluge zahtijeva se da budu certifikovana i licencirana u skladu sa odredbama ovog zakona. Sprovedbenim propisima entiteta i Distrikta propisaće se prestanak obaveze licenciranja računovodstvenih i finansijskih radnika koji u preduzećima i drugim pravnim licima u kojima su zaposleni obavljaju računovodstvene, knjigovodstvene i poreske poslove za interne potrebe preduzeća uključujući, ali ne i ograničavajući se na, izradu poreskog bilansa i slične usluge.

Član 11

Priznavanje profesionalnih tijela

1. Profesionalna tijela u BiH obavezna su:

a) sarađivati sa Komisijom vezano za sva pitanja utvrđena ovim zakonom;

b) sprovoditi jedinstveni program za sticanje kvalifikacija, certifikata i licenci za računovodstvenu profesiju na nivou BiH.

2. Komisija je dužna u skladu sa ovim zakonom da prizna ili odbije da prizna udruženje kao profesionalno tijelo, a u tu svrhu sačinjava poslovnik. Komisija definiše saradnju na način kojim se obezbjeđuje efektivno sprovođenje jedinstvenog programa iz stava 1. b) ovog člana.

3. Komisija uspostavlja postupke za regulisanje svih sporova nastalih povodom odluke Komisije o odbijanju priznavanja udruženja kao profesionalnog tijela. Žalba na odluku Komisije podnosi se Sudu Bosne i Hercegovine u skladu sa članom 14. Zakona o Sudu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 29/00).

4. Nezakonita je etnička, polna ili diskriminacija po osnovu geografskog porijekla bilo kog udruženja ili računovođe ili revizora kao pojedinca od strane Komisije.

VI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 12

Specijalni međunarodni savjetnik

1. Savjet ministara BiH imenuje specijalnog međunarodnog savjetnika sa znanjem iz oblasti računovodstva i revizije.

2. U periodu od šest (6) mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona, specijalni međunarodni savjetnik obavljaće sljedeće zadatke i poslove i to prema datom redosljedu:

a) izraditi statut, poslovnik i interni pravilnik Komisije;

b) izraditi etički kodeks za Komisiju i računovodstvenu profesiju;

c) koordinirati izborne postupke koje vrše profesionalna tijela za izbor članova Komisije.

3. Specijalni međunarodni savjetnik obavljaće funkciju direktora Komisije u periodu od šest mjeseci od dana izbora Komisije. Specijalni međunarodni savjetnik može biti zadržan na period od dodatnih šest (6) mjeseci u ulozi specijalnog savjetnika Komisije, ukoliko tako odluči Komisija većinom glasova.

4. Po završetku mandata specijalnog međunarodnog savjetnika, sve izmjene Statuta i postojećih propisa Komisija će donositi samo po osnovu jednoglasne odluke svih sedam članova Komisije.

Član 13

Sva lica koja su započela program obuke i certifikacije prije stupanja na snagu ovog zakona a u skladu sa ranijim propisima entiteta, u

skladu sa ovim zakonom imaju pravo završiti taj program u periodu od najviše jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 14

Standardi iz člana 2. ovog zakona primjenjuju se na finansijske izvještaje za periode koji počinju od 1. januara 2004. godine i poslije.

Član 15

Stupanje na snagu

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".